

РЕЦЕНЗИЯ

На **дисертационен труд** за присъждане на образователна и научна степен „доктор” по научна специалност: **3.5 Обществени комуникации и информационни науки** /журналистика – мултимедия/

на тема **„Функционален модел за създаване на интерактивен мултимедиен продукт”**

докторант на самостоятелна подготовка: **гл. ас. инж. Иво Пипирков**

научен ръководите: **Доц. д-р Теодора Петрова**

рецензент: **проф. д-р Петко Тодоров**, хабилитиран в научна специалност **05.02.24** “Организация и управление извън сферата на материалното производство” /Медии и комуникации/

I. Характеристика на дисертационния труд

В **структурно отношение** дисертационният труд е разработен в увод, четири глави, заключение и общ обем от 199 стандартни страници. В това число - списък с използвана литература в 5 страници от източници на български, английски език и интернет адреси и 7 приложения.

Дисертацията е посветена на създаване на структуриран, универсален действащ функционален модел за подготовка на интерактивен мултимедиен продукт, който да се използва от потребители в различни области.

Разработката разглежда новите предизвикателства пред мултимедийните приложения, свързани със социалните мрежи, които не само са комуникационен

канал, но изпълняват и множество други функции – информационна, образователна, организационна, естетична, дидактична, авторско-правна и т. н..

Така избраният обект за проучване съдържа много предизвикателства пред неговата дефиниция и обхват. Особено в условия, когато практиката изпреварва теорията и налага необходимост от преосмисляне и ново позициониране на понятиен апарат и модели на реализация.

В изследователската рамка на всяка дисертация се включват следните елементи: обща конструкция на дисертацията (като базова основа), транзитивно-логични етапи, технология на изследователската метрика, предикатни реактиви, изследователски характеристики на предмета на изследването в статика и динамика, архитектура на разработените инструменти и бъдеща последователност.

Четири са елементите на общата конструкция и те в дисертационния труд на гл. ас. Иво Пиперков са ясно открити и изпълнени:

- В първа и втора глава е направено обобщаване на идейна платформа и обща конструкция на познавателната задача на дисертационния труд (обобщаване на решенията в литературата по обекта и дефиниране на предмета, хипотетичния апарат, целта, задачите, методите, ограниченията и др.)

- Трета глава извежда в теоретичен план обобщено характеристично уравнение (оценка на хипотезата), в което е предложен функционален модел за създаване на интерактивен мултимедиен продукт;

- Четвърта глава на дисертацията съдържа емпиричното изследване: изследователски инструменти (метрика на идейното решение); емпирични аналитични процедури - авторово изследване на приложението на модела;

- Заключението обхваща обобщения и препоръки - изследователската социална рефлексия на дисертационния продукт.

Изброявам това, защото точно според посоченото, ако анализирам представената разработка ще заключа, че в нея се съдържа всичко изискуемо за дисертационен труд с приноси на научно изследване, продължило цели 5 години. Подчертавам това в началото, защото съвременното общество на високи информационни технологии и комуникации променя парадигмите на взаимоотношенията и ползите от иновационните проекти в организационен, пазарен, финансов и управленски план. Затова разработката е актуална в най-

малко в четири аспекта - теоретичен, културен, образователен и практико-приложен. Тук е мястото да отбележа **заслугата на автора, който в продължение на 5 години е включил в изследването 757 студенти от 26 групи на всички специалности във ФЖМК, за да изведе идеята си до защитена авторска теза.**

В представената дисертация:

Обект на изследването е мултимедийния продукт.

Предмет на изследването са алгоритъм за ефективен функционален модел за създаване на интерактивен мултимедиен продукт като функционалност и технологически особености и особеностите на технологичния потенциал, необходими при апробирането и създаването на интерактивен мултимедиен продукт.

Цел на изследването е да се изгради функционален модел за създаване на интерактивен мултимедиен продукт след анализ на възможностите за интерактивното използване и мултимедийно представяне на съдържание.

Докторантът определя за **задачи на изследването:**

От теоретичен характер

1. Теоретичен анализ за използване на интерактивността;
2. Анализ на същността на мултимедийния продукт;
3. Анализ на типологията на интерактивните мултимедийни продукти.

От практически характер

1. Практико-приложен анализ относно създаване на интерактивност в продукта;
2. Практико-приложен анализ на технологичните направления по създаване на мултимедийните компоненти;
3. Структуриране на функционалния модел за създаване на цялостен интерактивен мултимедиен продукт;
4. Апробиране на модела.

Перефразирани тези основни задачи са и хипотезите, които авторът успешно извежда до защитени тези на дисертацията. Нещо повече в дисертационния труд се откроява и дефинира нова форма на съчетаване на теоретичен модел и проверката му в реално кадрово и виртуално пространство.

Методологична база на изследването се явяват общите принципи в изучаването на научните явления – диалектически, конкретно-исторически, системен анализ, както и проведена и обработена анкета по въпросник изготвен от автора и критериален тест. Организацията на изследване – *констативно проучване, формиращ експеримент, заключителен експеримент* се спазва и в трите етапа на основното изследване.

Използваните методи – анкета, критериален тест, наблюдение, сравнителен анализ, неструктурирано интервю, дават своя резултат и са подходящи за основното изследване.

Изследователската цел е постигната в разработените четири глави на представения труд в следната последователност:

Първа глава е върху изясняване на базови понятия, които са в основата на теоретичната рамка, а именно интерактивност, мултимедия и продукт. По този начин се обновява категориално-понятийния апарат, обогатява се терминологията, компактно се извежда теоретична рамка и базовите термини, като основа за реализиране на изследването и конструирането на модела.

Авторът, след критичния преглед на множество публикации и автори по темата, достига до извеждане на факторите, които определят развитието на интерактивността човек-компютър: необходимото техническо усъвършенстване и успешно взаимодействие между потребител техника и програми.

Втора глава също е посветена на изграждането на теоретичната рамка и тематично обхваща изясняване на понятия, свързани с комуникационните модели. След теоретичния обзор авторът приема тезата, че един интерактивен мултимедиен продукт може да се разглежда като „ръководен разговор”.

Трета глава прави систематизиране на компонентите, изграждащи същността на интерактивния мултимедиен продукт и осигуряващи взаимодействието с потребителя. След представяне на етапите на функционалния модел за създаване на интерактивен мултимедиен продукт е отделено специално

внимание на факторите, които оказват съществено влияние при създаването на продукта. Това е направено за елементите на описания в дисертацията функционален модел. Този модел за разработването на интерактивен мултимедиен продукт е предложено да се осъществява в петнадесет основни етапа от цялостната дейност: определяне темата на мултимедийния проект; литературният сценарий на проекта; определяне структурата на мултимедийния проект; изразни средства на мултимедията; интегриране на изразните средства в мултимедийния проект; изграждане на комуникационен модел в мултимедийния проект; изготвяне на сценарийен план на проекта; оформяне на цялостна структура на мултимедийния проект; структуриране на представянето на информацията по модули; изграждане на интерактивност в мултимедийните модули; апробиране на модулите, предварителна оценка и корекции; свързване на модулите в обща структура; апробиране на целия мултимедиен проект; корекции след апробацията на проекта; изготвяне на документация на проекта.

Четвърта глава е съществената част от дисертацията и представя експерименталното изследване. Направена е обосновка на изследването и са обособени целите и задачите. Проследени са и отделните етапи и използваните методи в изследването. Представено е провеждането на самото изследване с участието на 757 студенти от ФЖМК от 26 групи от всички специалности, първи курс от бакалавърска програма в продължение на 5 години. Описани са и обосновано са изведени резултатите от емпиричното изследване. Така се извършва с проверка на функционалността на изградения модел за създаване на интерактивни мултимедийни продукти.

Основният извод от изследването е, че прилагането на доказаните от емпиричното изследване тези не променят етапите и последователността в технологичната структура на описания функционален модел за създаване на интерактивен мултимедиен продукт.

II. Постижения на дисертационния труд

Като цяло бих искал да отбележа, че това е **първо по рода си задълбочено сравнително проучване** за подготовка и използване на мултимедийния продукт.

За **основно постижение на дисертационния труд** в теоретичен и практически аспект считам:

• изградената методика за функционирането на модел за създаване на интерактивен мултимедиен продукт и апробирането и като приложима в технологичен план в медиите и образователния процес.

Отличното познаване от страна на автора, според текста на представената разработка, на съвременното състояние и проблемите на избрания тематичен сектор позволява теоретичните постановки и практическите решения да бъдат изследвани с оглед придобиваната квалификация на студентите от ФЖМК.

Проличава умението му да анализира приложимостта на чуждия опит за преодоляване на изследваните проблемни зони. Оценявам положително и въвеждането на ограничителни условия, които засилват категоричността на изводите.

Разработката се отличава със **задълбоченост, логичност и прецизност** при посочване на използваните източници. Постигание са правените в процеса на работата обобщения и изводи към всяка глава, които добре сумират постигнатото до момента и подсказват насоката на следващите стъпки на изследването.

Освен приносът на докторанта в областта на **прецизирането на основния категориален апарат на сектора** заслужава да се отбележи и **приложния характер** на разработката за бъдещи изследвания свързани с мултимедийния продукт.

Посочените в дисертацията и автореферата приноси са реални. Приносните елементи в теоретико-изследователски и приложен аспект са добре формулирани /тук искам да отбележа ролята на научния ръководител за цялостната структура на изследването и изведените крайни резултати/.

Докторантът има изискуемите публикации по темата на дисертацията,, макар и с доста стари дати.

III. Критични бележки и предложения

• Предвид обхвата, предмета и обекта на изследването, разработката заслужаваше да бъде придружена с диск с част от най-добрите създадени в процеса на изследването мултимедийни продукти.

• Прецезиране е възможно на формулировката на обект и предмет на изследването.

- Във функционалния модел са включени съдържателните акценти на мултимедийния продукт, а липсват технологичните, а всеки аудиовизуален продукт има в сценария си «лява и дясна страна».

В заключението заедно с изводите би трябвало по-категорично да се отбележи основното достоинство на разработката: **Изготвен е действащ функционален модел за създаване на интерактивен мултимедиен продукт, който е апробиран в практиката чрез собствено емпирично изследване.**

- В бъдеща публикация на дисертационния труд би могло теоретично да се допълни първа глава с терминологичен преглед, който да представи по-добре възможностите на автора за анализ и синтез. Да се представят и анализират съществуващите категории, дефиниции и понятиен апарат. Наред с елемента – да го направи разпознаваем, това по-добре ще открие обекта на изследването. Авторът доказва добро познаване на българската и световна практика и изследователи в разглежданата предметна област и това не би трябвало да бъде проблем..

- В поставените в разработката ограничителни условия са изолирани някои от препятствията, които стоят пред процесите в България, но би могло да се обърне внимание и на авторско-правния проблем, който често се загърбва с цел създаването на най-атрактивен модел на мултимедийния продукт.

- Бих препоръчал активност на автора по публичността на неговата изследователска дейност. С доста стари дати са изискуемите публикации по темата на дисертацията – най-актуалната е от 2008 година

- Номерирането на използваната литература би подобрило прегледността и възможността за справки.

IV. Заключение

Разработката представлява:

- **пълноценно научно изследване** с всички необходими научни реквизити;
- **завършен научен продукт** с точно дефинирани, актуални и приложими приноси;
- **целенасочен и последователно изпълнен анализ в резултат на самостоятелно емпирично изследване;**

- **четивен**, добре поднесен, структуриран и онагледен текст, който при защитата се надявам да бъде допълнен и илюстриран с мултимедия.

Въз основа гореизложеното по отношение на съдържателното и **комплексното оценяване** на дисертационния труд, мога да обобщя, че:

- Докторантът е формулирал **обект, предмет, теза, цел и задачи на разработката**. Използвани са **адекватни подходи и методи на научно изследване**. Дисертацията е основана на **добро боравене с теорията** в избраните предметни области.

- Темата е **актуална и допринася за изясняване на съществен технологичен проблем** в предметната област, мястото и съжителството на мултимедията с новите медии и инструментите за стимулиране на креативност в работата на бъдещите журналисти. следвания в сектора.

В заключение **оценявам положително** докторския труд на гл. ас. Иво Пиперков и **препоръчвам на научното жури да му присъди образователната и научна степен “доктор”** по научна специалност: **3.5 Обществени комуникации и информационни науки**” /журналистика – мултимедия/.

22.11.2014 г.

Рецензент:

Проф. д-р Петко Тодоров